

Beverly Lewis

Diepste verlangens

Roman

Vertaald door Lia van Aken

de groot goudriaan

Proloog

Lente 1967

Net zoals sneeuw en ijs op veld en weiland langzaam maar zeker ontdooien en de winter uitgewist wordt, begint mijn verdriet weg te smelten. Sinds Caleb en ik voorgoed afscheid hebben genomen, zijn er zes weken voorbijgegaan en het wordt haast tijd om erwten en worteltjes te planten, als de grond eenmaal zacht genoeg is om een voetafdruk in te maken en om bewerkt te worden. Het wordt ook tijd om in andere opzichten verder te gaan. Ik kijk ernaar uit om in de herfst lid te worden van de kerk van de Nieuwe Orde.

Een sterk verlangen is in mijn hart gekomen en vertoeft in mijn diepste binnenste... en verwarmt me, nu ik leer leven onder de genade van de verlossing. Maar er zijn ogenblikken dat ik denk aan de liefde die Caleb Yoder en ik eens hadden en die nu voor ons verloren is. Op die momenten kneed ik het brooddeeg maar wat harder en probeer niet te kniezen. Met hulp van God en van mijn familie en vrienden kom ik er wel doorheen.

Het valt niet te ontkennen dat het een lange winter is geweest hier in Honey Brook, met veel te veel verdriet overal. *Ach*, misschien zal de verandering van het seizoen nieuw leven brengen.

Over verdriet gesproken, het gaat aardig goed met mijn liefste vriendin Rosanna King, nadat ze haar babytweeling Eli en Rosie heeft afgestaan aan hun biologische ouders. Ze is net zo aardig en vrolijk als altijd, maar er is onmiskenbaar pijn in haar ogen te lezen, vooral als ze werkt aan de kleine wiegquilts die ze weggeeft aan plaatselijke vroedvrouwen.

Ze verlangt naar een eigen baby om voor te zorgen en van te houden. God heeft wel een aantal vreselijk moeilijke dingen toegestaan in dit leven en zelfs met mijn pas gevonden geloof gaat Rosanna's verdriet me boven mijn begrip.

Niet alleen Rosanna's benarde toestand maakt me in de war, maar ook het verlangen van mijn oudste zus naar moderne dingen. Rhoda is recht op de moderne wereld afgegaan en heeft een *Englische beau*, die haar meeneemt naar mooie restaurants en haar in zijn sportauto rondrijdt door de landelijke omgeving.

Zelfs mevrouw Kraybill, Rhoda's parttimewerkgeefster, laat haar licht niet schijnen op de geruchten als ze langskomt in de bakkerswinkel. Ik geef toe dat ik me zorgen maak dat Rhoda in het huwelijksbootje stapt met die *Engelischer* en zo nieuw verdriet brengt in mama's hart... en in dat van pa.

Maar voorlopig logeert Rhoda nog steeds bij onze broer James en zijn vrouw Martha, die pas lid zijn geworden van de reeds lang gevestigde Beachy Amish kerk, hier niet ver vandaan. Als zodanig genieten ze van een hoop moderne gemakken. Te bedenken dat Rhoda *en* Martha leren autorijden!

En ze zijn niet de enigen. Meer dan een derde deel van de Gemeenschap van Eenvoud dat de oude kerk aanvanke-lijk verliet, heeft al een soortgelijke weg gevolgd. Mijn oudste broers, de tweeling Thomas en Jeremiah, hebben allebei afzonderlijk een auto aangeschaft, omdat ze het niet eens konden worden over merk en kleur zodat ze samen hadden kunnen doen. Het is hun ook gelukt om geld bij elkaar te schrapen voor een aanbetaling op een tractor, die ze allebei zullen gebruiken.

Het is niet te zeggen waar al die aankopen de mensen zullen brengen. Wat heeft de wereld een sterke aantrekkingskracht op ons allemaal.

Het is echt geen opschepperij als ik zeg dat ik geen belangstelling heb voor het stadse leven. Tot nu toe is er weinig verleiding naar die kant. Hoe kan ik missen wat ik nooit heb

gehad? Maar Rhoda mis ik wel, en ik zou haar graag eens winnen voor God.

Nan is nu mijn liefste zusje geworden en ik heb haar het hele pijnlijke verhaal van mijn verkering met Caleb verteld. Ze zegt kalm: 'Het verdriet zal gauw minder worden, Nellië Mae.' Aangezien ze zelf kortgeleden liefdesverdriet heeft gehad, moet zij het kunnen weten.

Ik vraag me wel af of Caleb ooit aan me denkt. Had hij gewild dat het anders was gelopen?

Ik laat me er bijvoorbeeld door zijn koppig vasthouden aan de Oude Wegen niet van weerhouden om te bidden dat zijn ogen geopend mogen worden. Vaak is mijn gebed vermengd met tranen, maar ik weiger mijn hand aan de ploeg te slaan en dan terug te krabbelen. Ik geloof dat ik ben geroepen tot deze nieuwe manier van leven, en niets kan me daarvan afbrengen.

Prediker Manny zei afgelopen zondag dat je, om een ware volgeling van Christus te zijn, je door God moet laten kneden en omvormen, hoe moeilijk dat soms ook kan zijn. Daarom lees ik de Schrift en overpeins de splitsing op mijn weg. Ik vraag me af wat voor jonge vrouw ik ben geworden sinds ik twee maanden geleden neerknielde in het zaagsel van pa's timmerwerkplaats. Eén ding weet ik wel: ik ben vrij van de banden van het verleden... en van de verwachtingen van Calebs vader. Ik leef tot eer van God, niet tot eer van mijn oom Bisschop Joseph en de vele regeltjes die ik onmogelijk kan onthouden. En ik geloof niet dat het verkeerd is om in het gebed tegen God te praten, zoals ik tegen een intieme vriend zou doen.

Hopelijk zullen het verstrijken van de tijd en de stille stem van Gods Geest ook Calebs hart verzachten. Ik zou graag denken dat ik dat niet omwille van mezelf bad, maar alleen omwille van hem.

Maar het is wel vreemd. Hoewel mijn liefde voor Caleb nog onverminderd is, moet ik soms naar beneden kijken of

mijn voeten nog wel op de grond staan. Ik voel me zo licht en vrij en zo schoon dat het me verwondert hoe iemand tegelijkertijd vervuld kan zijn van blijdschap en verdriet.

Oom Bisschop, die nog steeds toezicht houdt op onze Nieuwe Orde groep, en prediker Manny Fisher, de neef van mijn vader, hebben besloten dat het tijd is om een diaken en een tweede prediker erbij te nemen om te helpen met onze groeiende huiskerk. Dus over een paar weken wordt het goddelijke lot geworpen. Sommige mensen zijn al overgegaan tot bidden en vasten... om eensgezind te zijn. Ik wou dat ik al stemrecht had. Niet dat ik iemand in gedachten heb voor een van de ambten, maar het lijkt me wonder-*gut* om meer deel uit te maken van de nieuwe gemeenschap van gelovigen.

Tegenwoordig is de *Bann* weer van kracht en de maanden waarin je makkelijk naar een andere kerk kon overstappen, zijn voorbij. Wie in de oude kerk gebleven zijn, zijn onwrikbaar en ook wel een beetje tevreden over zichzelf, daar zinspeelde pa tenminste op. Het is verdrietig dat ze zich zo afsluiten voor de verlossing door genade, maar mama zegt dat het ons wel eens zou kunnen verbazen wat zich diep in hun hart afspeelt, net zoals we verbaasd waren over Suzy.

Ik denk vaak over zulke dingen na wanneer ik naar haar foto kijk, die ik gekregen heb van Christian Yoder, de oudere broer van haar mennonitische *beau*. Ik staar vaker naar het verboden beeld dan ik zou moeten doen, denk ik. Wat zouden mijn ouders daarvan zeggen als ze het wisten? Ik ben oprecht dankbaar voor Suzy's leven, hoe kort het ook was, en voor de woorden van geloof en liefde die ze in haar dagboek heeft opgeschreven. Woorden die een licht op mijn pad zijn geweest.

Al met al rust er vrede in te weten dat mijn toekomst, en mijn verlossing, niet van mij afhangen. Dat is nooit zo geweest. Ik zal blijven bidden voor Caleb en erop vertrouwen dat ik daarin niet zelfzuchtig ben. Intussen weet ik dat ik me kan vastklampen aan mijn nieuwe geloof en aan mijn geliefde familie, wat de toekomst ook brengen moge.

Hoofdstuk 1

De overblijfselen van de winter lagen als een vuile deken over het land, terwijl de grond eronder kreunend tot leven kwam. Aangekoekte modder en het drassige slijk van oude bladeren, opgedroogde twijgjes en afgebroken takken, alles door elkaar in de chaos die was achtergebleven na het koudste seizoen sinds mensenheugenis.

Binnen, waar het brandhout in het fornuis de keuken verwarmde, boende Nellie Mae het groen met wit geruite tafelzeil. Er zat een rode vlek op van de kersentaart waar pa's dessertschaaltje had gestaan. Ze bewerkte de vlek terwijl Nan mama's mooiste servies afwaste in de diepe gootsteen. Intussen ruimde mama aan het aanrecht de weinige etensresten op, terwijl ze opnieuw een opmerking maakte over het 'heerlijke toetje', alsof het eenvoudige baksel iets heel bijzonders was geweest.

Ze hadden een heerlijk feestmaal genoten op deze paasmaandagmiddag, al hadden ze maar met z'n vieren aan tafel gezeten. Ze hadden een geschreven uitnodiging gestuurd aan pa's ouders in Bird-in-Hand, maar die hadden *Dawdi* en *Mammi* vlug afgewezen, wat niet verrassend was. Zo ging het al sinds haar ouders en ook Nan en Nellie de leer van de kerk van de Nieuwe Orde hadden aangenomen.

Opstandingsdag, noemde hun vader Pasen nu, met een brede lach. Mama en hij waren erop gebrand de dag op een andere manier te vieren dan vroeger, maar op Goede Vrijdag hadden zij en de rest van prediker Manny's Nieuwe Orde groep net als in de oude kerk gevast en gebeden. Maar Nellie had vanaf het allereerste begin van het weekend opgemerkt dat de viering was doordrongen van een bepaalde glans. Pasen

had meer betekenis gekregen dan in al Nellies achttien jaren.

Wat een wonder toch, dacht ze, terwijl ze het hele tafelzeil afnam, hoewel ze nog maar aan één kant van de tafel zaten nu Rhoda het huis uit was.

Het missen van Rhoda en Suzy, de ene zus was naar de wereld gegaan en de andere naar de hemel, begon wat draaglijker te worden. ‘Het leven is nu eenmaal vol veranderingen,’ had mama haar meegegeven, maar dat maakte het er niet makkelijker op... vooral niet in Nellies hart. Toch wist Nellie dat hoe eerder ze over het missen van haar voormalige *beau* heen was, hoe beter.

Nan gooide haar een theedoek toe terwijl mama de keuken uit ging. ‘*Kumm* afdrogen.’

Nellie ving hem op. ‘*Ach*, ik heb te veel gegeten. Jij niet?’

‘Heb je straks nog plek over voor een avondmaaltijd?’

Nan keek haar aan met een eigenaardige blik.

‘Een hapje misschien. We hebben genoeg restjes over, *jah?*’

Nan schudde haar hoofd. ‘Ik hoopte dat je met me mee zou gaan naar het Honey Brook Restaurant.’

‘Om Rhoda te zien?’

‘*Jah...* ik denk toch dat onze zus wel heimwee moet hebben naar huis.’

Toch had Rhoda al die tijd niet de moeite genomen om contact met hen te zoeken, zelfs niet met mama. Een gevoelig punt, en Nellie had zich er nijdig om kunnen maken als ze het zichzelf had toegestaan. Maar vooral bad ze voor Rhoda bijna even vaak als voor Caleb.

Aarzelend vroeg Nellie: ‘Ben je er wel eens geweest?’

‘Eén keer maar.’ Nan fronste. ‘Met mijn oude *beau...*’

De laatste keer dat Nellie Mae Rhoda had gesproken, was toen ze haar Suzy’s dagboek had gebracht. Omdat Rhoda zo dol was op sieraden, had ze haar ook Suzy’s gouden armband gegeven, met Suzy’s favoriete Bijbeltekst erin gegraveerd. ‘Het zou zeker fijn zijn om Rhoda weer te zien,’ zei Nellie.

Nans gezicht klaarde op. ‘Nou, ik weet dat ze vanavond werkt, want het is maandag. Ze is daar dinsdags tot sluitingstijd en soms ook in het weekend.’ Nan was goed op de hoogte van het rooster van hun zus. ‘Mama vindt het goed. Ik heb het al gevraagd.’

‘Nou, dan wou ik maar dat je het had gezegd voordat ik voor de tweede keer aardappelpuree met jus opschepte.’ Nellie glimlachte. ‘Goed, ik ga mee.’

Nan knikte, met haar handen diep in het sop. ‘*Denki*, zusje.’ Als Nellie zich niet vergiste, glinsterden er tranen in Nans ogen. ‘Vreemd dat ze tevreden kan zijn met haar leven,’ zei Nan, ‘daarbuiten in de wereld...’

‘Nou ja, ze heeft James en Martha... en de kinderen,’ zei Nellie. ‘Meer dan genoeg familie om zich heen.’

‘Maar dat is toch niet hetzelfde.’

Nellie beaamde het. Hoe *kon* dat ook, zo intiem als Rhoda en Nan altijd waren geweest? Zoveel jaren had dit huis, het huis van hun vader, hen beschut tegen elke mogelijke storm, behalve de stormen die onder hun eigen dak hadden gewoed. Hier was alles waarvan ze hielden – de voorname oude boerderij zelf; pa’s schuur en de paarden die hij fokte en trainde; de omringende hectaren vruchtbaar land. En de bakkerswinkel. Nellies Zoete Heerlijkheden was een soort toevluchtsoord in het dal, tussen twee met bomen begroeide heuveltjes die aan weerskanten van Beaver Dam Road oprezen als beschermende barrières tegen de buitenwereld. Voorlopig tenminste. Soms voelde Nellie hoe tijdelijk haar eigen verblijf hier was, ze verlangde ernaar om te trouwen en op een dag haar eigen gezin te hebben. *Met een echtgenoot als Caleb. Maar met een passie voor het leven... en voor Jezus.*

Ze dacht weer aan Rhoda en vroeg zich af hoe ze oprecht gelukkig kon zijn met een wereldse man. Iemand die niet bekend was met de Gemeenschap van Eenvoud. Ze moest toch gauw genoeg krijgen van de bekoring en naar huis gaan verlangen.

‘Ik vraag me af wat Rhoda vandaag heeft gedaan.’ Nan keek Nellie Mae aan. ‘Denk je dat ze eieren heeft geveerd en chocolade paashazen heeft gegeten, zoals de *Englischers* doen?’

Dat had Nellie zich ook afgevraagd. ‘Je zou toch denken dat ze het gemist moet hebben om gisteren naar de kerk te gaan, *jah?*’

‘Dat lijkt mij ook.’

Ze wist niet of Rhoda nog steeds met James, Martha en hun kinderen meeging naar de Beachy kerk. Na Rhoda’s vertrek kwam Martha nog maar zelden op bezoek. Er was een pijnlijke wig gedreven.

Nellie wenste dat Rhoda voor Pasen op bezoek was gekomen, of tenminste een briefje had geschreven. Maar misschien was haar afwezigheid haar manier om te zeggen dat ze tevreden was met haar leven.

Nan waste de laatste vuile vaat en staarde dromerig naar het water. Ineens keek ze op naar Nellie Mae. ‘Ik wil je al steeds iets vertellen,’ zei ze zacht, met een blik naar de deur.

‘*Jah?*’

Nans gezicht klaarde op. ‘Ik heb iemand ontmoet,’ zei ze, maar haar onderlip trilde.

‘*Ach*, Nan... ben je verdrietig?’

Nan schudde haar hoofd. ‘Ik heb juist moeite met mijn blijdschap, zusje. Echt waar. Ik ben zo gelukkig, maar...’

‘Maar wat?’

Nan zweeg even. ‘Nou, eerlijk gezegd ben ik bang om weer teleurgesteld te worden. Zal deze *beau* me ook pijn doen?’

Nellie leunde met haar hoofd tegen dat van haar zus. ‘O, Nan. Ik leef echt met je mee.’ Ze zuchtte. ‘Maar je moet het heden niet laten bederven door het verleden... en je moet er ook niet over zwijgen om wat er tussen Caleb en mij is gebeurd.’

Tot ver in de middag, terwijl Nellie haar rondzendbrie-

ven schreef en in het Nieuwe Testament las, piekerde ze over Nans nieuws. Ze moest zich wel afvragen wie de jongeman kon zijn en hoopte dat Nan haar te zijner tijd in vertrouwen zou nemen. Hij was vast en zeker ook van de kerk van de Nieuwe Orde.

Nellie liet haar gedachten dwalen en stelde zich voor hoe het zou zijn om hetzelfde geloof te hebben als een *beau. Mischien zal ik het eens weten.*

In de verte huilde een sirene. Dat trok samen met een plotse-
ling opstekende harde wind Calebs aandacht en hij hief zijn
hoofd even op. Een paar koeien loeiden op het geluid en
bewogen in de stallen van de schuur van zijn grootvader van
moederskant. Onverwachte geluiden, vooral hoge geluiden,
stoorden het vee. Dat had hij zijn hele leven al waargenomen,
ook toen hij nog thuis woonde en voor zijn vader werkte.

Die tijd is allang voorbij, dacht hij, terwijl hij het verre
noodsignaal van zich afzette en de verse melk in de pomp-
tank goot.

Hij moest nog een uurtje melken voordat hij terugging
naar het kleine *Dawdi Haus*, waar hij woonde in deze lange
weken waarin hij werkte om zijn ‘zondesschuld’ af te betalen,
zoals zijn vader het noemde.

De tweede dringende jammerkreet overviel hem toen hij
vlakbij het laatste melkstation stond, vermoeid en hongerig
zoals vaak op dit uur. Dit keer klonk de sirene dichterbij,
maar hier in de schuur kon hij niet naar buiten kijken en hij
had geen idee van de richting.

Omdat hij graag door wilde werken, des te eerder kon
hij bij zijn grootmoeder van de avondmaaltijd gaan genieten,
zette hij het weer van zich af. *Het is het beste om druk bezig
te blijven.* Die gedachte was een constant refrein sinds Nellie
Mae Fisher hun verkering had uitgemaakt.

Wat bezielde haar?

Om niet ontmoedigd te raken, duwde hij de vernietigende gedachte van zich af. Hij was nu vrij om een meisje uit zijn eigen kerkdistrict het hof te maken, iemand die met genoeg vasthield aan de Oude Wegen en waardering had voor hun strenge traditie. Hij hoefde Nellie niet langer te smeken zich verre te houden van Manny's groep, noch van de liberalere Beachy Amish kerk.

Dus Caleb moest weer op zoek naar een gezellin, terwijl het meisje dat hij ten huwelijk had gevraagd een andere kant op was gegaan, weg van hem. Hij voelde zich ongelukkig nu hij voor zijn grootvader werkte, door zijn eigen toedoen afgesneden van zijn directe familie. Al zou hij iemand kunnen overreden om met hem te trouwen, dan nog had hij een bruid niets te bieden, nu hij zijn aanspraak op het land van zijn vader had opgegeven.

Hij ging zijn gang in het melkhuis en vond troost in deze routine van twee keer per dag, waarbij hij wist wat hij kon verwachten. De vertrouwde geuren en geluiden van de schuur waren ontspannend voor hem, zoals zijn oudere zus Rebekah hem toen ze nog klein waren vaak had gerustgesteld met haar vriendelijke woorden. Maar nu was hij ook van haar afgesneden, want ze was naar de Ebersols op Mill Road verhuisd. Heel merkwaardig. Hoe kon het dat zij, die van de Oude Orde waren, goedvonden dat zij naar de bijeenkomsten van de Nieuwe Orde gingen en zelfs van plan was om in de herfst lid te worden van die kerk, maar hun vader niet? Rebekah was even hardvochtig door pa het huis uit gezet als Caleb, maar om een andere reden.

Het klopte gewoon niet: noch Rebekahs aanmatigende verklaring dat ze 'verlost was', noch Nellie Maes vrijpostige aanspraak op behoudenis. Maar ondanks de kerkscheuring en alles wat daardoor was veranderd, was hij nog even vastbesloten als altijd om zijn leven te leiden in de oude traditie. *Waar ik voor bestemd was... al heb ik niets bereikt met mijn trouw.*

Dus de grijze dagen regen zich aaneen en hij vond geen vreugde in dit nieuwe leven van hard werken en eenzaamheid. Toch had Caleb nog steeds geen spijt van de noodlottige avond met Nellie Mae in ditzelfde *Dawdi Haus* waar hij naartoe gestuurd was om te gaan wonen. Die avond had hij een gevoelige grens overschreden met de vrouw van wie hij hield en met wie hij had willen trouwen, toen hij haar had gevraagd haar haren voor hem los te maken. *Een daad van liefde die alleen voor de ogen van haar man bestemd was...*

Hoewel die avond lang geleden was, herinnerde hij zich duidelijk hun liefdevolle genegenheid. Hij had geen acht geslagen op zijn eigen innerlijke waarschuwing, noch op die van zijn lieve Nellie, om met kussen op de mond te wachten tot hun trouwdag.

De koeien loeiden nu tevreden en hij liep zacht pratend tussen hen door, zoals de gewoonte van zijn grootvader was. Hij was eraan gewend zulke gewoonten, die geboren waren uit meer ervaring en wijsheid, na te streven. De manier waarop dingen moesten gebeuren, werd doorgegeven via nabootsing. Daarom lag hij er 's nachts van wakker dat Nellie hun traditie had laten varen. Het was zo ongevoelzaam... niet de weg van de Gemeenschap van Eenvoud, zeker niet voor een vrouw. Maar als hij terugdacht aan hun allereerste afspraakjes was haar vermogen om voor zichzelf te denken een van de dingen geweest die hem in haar aantrokken en hij miste de gesprekken met haar. *Ach, ik mis alles aan haar.*

Toen hij bij zijn grootmoeder zat te genieten van een heerlijk eenpansgerecht met worstjes, uien, groene paprika, gestoofde tomaten en macaroni, ontdekte Caleb de betekenis van de huilende sirene.

Zijn grootvader had net een opmerking gemaakt over de recente prijsstijging van het voer toen er schrikwekkend hard op de achterdeur werd gebonkt. Zijn oudere broer Abe

stormde met een rood hoofd de keuken binnen. ‘Caleb! *Kumm schnell!*’

Meteen sprong hij op van tafel, vloog naar de bijkeuken om zijn jas en hoed... en liet *Dawdi* en *Mammi* achter om zich af te vragen welke plotselinge ramp hen had overvallen.

★

Toen Nellie Mae en Nan op weg gingen naar het Honey Brook Restaurant viel er lichte regen, die de overgebleven sneeuw aan weerskanten van de weg liet smelten.

‘Denk je dat Rhoda verbaasd is als ze ons ziet?’ vroeg Nan, die de teugels in handen hield.

‘Toen ik haar een paar weken geleden opzocht, zei ze dat ze ons miste.’ Nellie was benieuwd of Rhoda ooit had nagedacht over de tekst die in Suzy’s armband was gegraveerd. *Niet naar onze werken, maar naar Zijn genade heeft Hij ons behouden.*

‘Ik hoop dat ze niet denkt dat we haar bespioneren.’

‘Dat zou ze vast niet toegeven.’ Nellie glimlachte gedwongen. Ze hoopte maar dat ze de reis naar de stad niet maakten om afgescheept te worden, alleen al omwille van Nan.

‘Misschien kunnen we beter niet doen of we dolgraag willen dat ze naar huis komt, *jah?*’

Nellie zuchtte. Dit ging moeilijk worden, daar kon ze niet omheen. ‘Ik hoop dat je het je niet al te erg aantrekt als ze afstandelijk doet, Nan.’

‘O, nee, ik ben over de pijn van haar vertrek heen. Echt waar.’

Nellie hoorde de lichte trilling in de stem van haar zusje en wist beter.

★

‘O, Caleb... Caleb, daar ben je.’ Zijn moeder ontving Abe en hem met een asgrauw gezicht bij de achterdeur. ‘Je vader is gewond,’ zei ze handenwringend. ‘Ik had mee moeten gaan in de ambulance,’ voegde ze eraan toe terwijl ze de keuken binnengingen.

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg Caleb.

Zijn zusjes Leah en Emmie drementelden met bleke gezichten om mama heen en hun oudste broer Gideon zat met een grimmig gezicht aan het hoofdeinde van de tafel.

‘*Ach*, de ketting van de ploeg brak,’ verklaarde mama, ‘en terwijl je vader gebogen zat om hem te repareren, trapte een van de muilezels tegen zijn hoofd.’ Haar stem begaf het en ze huilde openlijk. ‘Je arme vader... zo vreselijk gewond.’

Calebs hart brak toen ze probeerde het ongeluk te beschrijven en hij liet haar gaan zitten omdat ze wankelde.

‘Abe was in het veld bij je vader, hij heeft alles gezien en is naar onze Beachy burens gerend om hulp... met hun telefoon heeft hij een ambulance gebeld.’

‘Haalde pa adem?’ vroeg Caleb, terwijl hij bij mama en de anderen aan tafel ging zitten. Een groepje angstige zielen.

Abe knikte. ‘Ik heb zijn ademhaling gecontroleerd en zijn pols gevoeld... vreselijk zwak. En hij lag almaar te sidderen.’

‘Komt hij erdoorheen?’ vroeg Caleb.

Abes gezicht betrok. ‘Dat is... moeilijk te zeggen.’

Gideon boog met een vertrokken gezicht naar voren. ‘De ambulancebroeders konden er niets over zeggen. Maar pa had het moeilijk, dat staat vast.’

Leah begon te huilen en Emmie, zijn jongste zusje, sloeg haar armen om haar heen. ‘Pa haalt het wel... heus wel,’ zei ze dapper, maar ook zij moest huilen.

‘Een van ons moet naar het ziekenhuis,’ zei Caleb. Hij keek zijn moeder aan.

Abe keek naar Gideon. ‘Ik moet gaan. Caleb kan hier blijven bij mama en de meisjes, als jij weer naar huis gaat.’

Gideon stond op van tafel en zei dat hij terug moest naar

zijn eigen gezin. 'Ik ga onderweg bij Jonah langs,' zei hij, duidend op hun andere broer. 'Misschien is hij nu terug van zijn boodschap. Ik zou het vreselijk vinden als hij het van iemand anders moest horen dan van ons.' Hij liep naar mama toe en boog zich over haar heen om gedag te zeggen voordat hij naar de bijkeuken liep.

Bevend stond hun moeder op en volgde Abe naar de deur. Smekend zei ze: 'Kom gauw terug als je iets weet... wat dan ook!'

'Ik zal zien wat ik te weten kan komen.' Kennelijk verteerd door zorgen knikte Abe en vloog de deur uit.

Caleb nam mama mee terug naar de keuken en trok de schommelstoel voor haar bij. 'U moet niet tobben. We moeten ons verstand erbij houden.'

Ze probeerde dapper te zijn en knipperde zwijgend met haar bedroefde ogen. Met een diepe zucht begroef ze haar gezicht in haar handen. 'Ach, wat moeten we beginnen als...'

'Mama... mama.' Caleb kwam bij haar stoel staan en boog zich over haar heen. 'Denk aan hoe sterk pa altijd is geweest. Er is heel wat nodig om zo'n man onderuit te halen.'

Ze knikte traag en droogde haar tranen. En hij wenste dat hij zijn eigen woorden kon geloven.

Hard snikkend tastte Emmie naar Leahs hand en ze renden de keuken uit naar de trap.

'Er zijn meer dan genoeg mannen door een paard getrapt die op slag dood waren,' bracht Caleb zijn moeder onder het oog. 'Maar u hebt Abe gehoord, mama. Pa leeft... laten we ons daaraan vasthouden.'

Ze boog haar hoofd. 'Ach, waarom ben ik niet met hem meegegaan? O, Caleb.' Ze kon niets meer zeggen en begon zachtjes te huilen.

'Alles is zo snel gegaan,' zei hij met bonzend hart. Hij probeerde niet te letten op het wurgende gevoel in zijn borst en keel dat iedere ademhaling belemmerde.

Hoofdstuk 2

Het restaurant was fleurig ingericht, met geplooid witte gordijntjes voor de ramen. De ene kant van de omheinde veranda vormde een knus eetplekje. *Voor verliefde stelletjes.* Nellie Mae verwierp de knagende gedachte.

Nan zag hun oudste zus het eerst. ‘Daar heb je Rhoda,’ fluisterde ze met een knik van haar hoofd.

In een lichtblauwe jurk met kapmouwjtjes en een witte schort tot op de knie om haar middel gebonden, snelde Rhoda met een blad met eten naar een tafel van vier jongemannen.

Nellie glimlachte gedwongen, gefascineerd door wat Rhoda met zichzelf had gedaan. Toen ze Rhoda’s nieuwe bril zag en de boog van haar wenkbrauwen, besepte ze dat haar zus een fikse hoeveelheid haartjes had uitgetrokken om de vorm te veranderen. Ze had ook make-up op en was zelfs zo roekeloos om een groot deel van haar benen te laten zien, de gewaagde zoom van haar serveerstersjurk kwam net tot de bovenkant van haar knieën. *En ze was afgevalen.*

Rhoda had nog wel haar lichtblonde haar aan de zijkant opgenomen en in een knot gedraaid, maar haar gebedskapje ontbrak, weer een schokkende verrassing.

Nan kwetterde zenuwachtig: ‘Had je kunnen denken dat ze zo snel zou veranderen?’

‘Tja, dat doen mensen als ze afdwalen.’ Nellie keek weer naar Rhoda.

Toen ze eenmaal zaten, pakte Nan het menu. Maar Nellie kon haar ogen niet van Rhoda afhouden. Een herinnering van lang geleden nam haar mee terug in de tijd naar Rhoda en zij als kleine meisjes, hard trekkend aan een pop zonder

gezicht die Rosanna's mama had gemaakt, lang voordat ze zo zwak was geworden en was gestorven. Rhoda wilde de kostbare pop met haar van draadgaren niet loslaten. 'Hij is van mij! Laat los! Ik had hem het eerst!'

Nellie hoorde Rhoda's kleinemaisjesstem in haar oren galmen. 'Toen was ze al zo vastberaden,' mompelde Nellie Mae in zichzelf.

Nan liet het menu zakken en gluurde over de rand. 'Gaat het wel?'

Vlug knipperde ze met haar ogen. 'Jawel.'

'Waarom kijk je dan zo... ontsteld?'

Ze boog naar voren en fluisterde: 'Als Rhoda straks onze bestelling op komt nemen, zie je wel waarom.'

Nan knikte en kneep instemmend haar ogen halfdicht. 'O, dat zie ik hiervandaan al. Ze is diep in de wereld verzonken, hè?'

Dus Nan had het gezien.

Hoe ongemakkelijk Nellie zich ook voelde, Nan en zij waren hier nu. En Rhoda had hen zojuist opgemerkt vanaf de andere kant van de ruimte, waar ze zwaaide en lachte voordat ze een nieuwe bestelling opnam.

Er kwamen een paar mensen het restaurant binnen, een jong stel, toen een gezin van vier personen, die een paar meter van Nellie en Nan aan een tafel gingen zitten. Een blonde jongeman, kennelijk de oudste van de twee zoons van het gezin, trok Nellies aandacht. Zijn profiel kwam haar bekend voor. Lieve help, het was de man die ze een paar weken geleden zo onverwacht op de weg was tegengekomen, Christian Yoder, een van Suzy's mennonitische vrienden.

'Waar kijk je nou naar?' Nan sloeg haar gade, ze had haar menu dichtgeklapt en op tafel gelegd.

'Die familie daar. Niet meteen kijken, maar ik denk dat de jongste van de twee jongens, die met dat donkere haar, de *Mennische* zou kunnen zijn met wie Suzy verkering had. Ik weet bijna zeker dat de oudste degene is die ik in februari

langs de weg ben tegengekomen.’

Nan zette grote ogen op. ‘*Ach*, echt waar?’

‘Niet staren!’ fluisterde ze.

Nan loerde gretig over haar schouder. ‘Dus dat is Christian Yoder... degene van wie je Suzy’s armband hebt gekregen.’

‘Nan.’

‘O, goed hoor.’ Onwillig draaide Nan zich om en op dat moment kwam Rhoda eraan. Ze likte aan haar duim en sloeg het blaadje om van haar notitieblokje. ‘En hoe gaat het met de *dames*?’

‘We hebben honger,’ zei Nan meteen. Ze stak haar hand uit om Rhoda’s serveerstersjurk aan te raken. ‘Wat fijn om je te zien!’

‘*Denki* – eh, bedankt.’ Rhoda knipperde met haar ogen, haar wangen waren roze onder haar gezichtspoeder. ‘Ik had jullie niet verwacht...’

‘Ik had zo’n verlangen om te komen,’ gaf Nan toe, nog steeds met haar vingers aan Rhoda’s jurk. ‘Ik hoop dat je dat niet erg vindt.’

Nellie zag dat Nan op het punt stond te gaan huilen en zei: ‘Het leek ons leuk om je eens op je werk te bezoeken.’

Rhoda knikte gegeneerd en keek over haar schouder in de richting van de keuken. Even vlug draaide ze zich weer naar hen om. ‘Hoe gaat het met mama? En met pa?’

‘Pa heeft een paar trekpaarden getraind en ze zijn klaar voor de verkoop,’ zei Nan. ‘En mama helpt Nellie nogal vaak in de bakkerswinkel.’

‘Gaan jullie nog steeds naar de kerk van prediker Manny?’ Rhoda keek Nellie aan.

‘Wij allebei. En Nan en ik zijn van plan om van de zomer het dooponderricht te nemen.’

‘O, echt? Wanneer hebben jullie dat besloten?’

Er snelde een andere serveerster langs die kort iets zei tegen Rhoda. Rhoda zei dat ze zo terug zou komen en prompt

haastten de twee serveersters zich weg.

Nellie wenste dat ze Rhoda alle wonder-*gute* dingen kon vertellen, die diep in haar hart gebeurden. Zuchtend besloot ze een kom groentesoep te bestellen en een kaastosti, en toen Rhoda terugkwam, plaatsten Nan en zij hun bestelling.

Even later excuseerde Nan zich om naar het toilet te gaan en Nellie voelde zich verschrikkelijk opgelaten en wenste dat ze thuisgebleven was. Ze staarde naar het peper-en-zoutstelletje en schoof het onrustig heen en weer. Ze had zich nog nooit in zo'n ongemakkelijke situatie bevonden, niet dat ze zich kon herinneren. Nou ja, misschien op de dag dat ze uit wandelen was gegaan en zich met haar eigen zaken had bemoeid tot ze ineens Christian Yoder in zijn geelbruine auto tegenkwam.

In gedachten bij die dag duurde het even voordat ze beseftte dat er iemand bij haar tafeltje stond. Toen ze opkeek, zag ze Christian in eigen persoon staan die naar haar glimlachte, met zijn jongere broer naast zich.

'Nellie Mae... fijn om je weer te zien. We wilden je even gedag komen zeggen. Dit is mijn broer Zach.'

Zach stak een beetje verlegen zijn hand uit. 'Leuk om je te ontmoeten, Nellie Mae.' Hij bestudeerde haar alsof hij op zoek was naar een gelijkenis met Suzy.

Opgelaten keek ze rond of Nan nog niet kwam. Waar bleef ze toch? 'Mijn zus Nan is er ook.' Ze probeerde Christians blik te vermijden. 'Het zou aardig zijn als zij ook kennis met jullie kon maken.'

Zach knikte en Christian vroeg of ze waren gekomen om iets bijzonders te vieren.

Ze wilde niet zeggen dat ze hier alleen maar waren om hun eigenzinnige zus te bezoeken. Nee, dat netelige nieuwtje onthulde ze niet. 'Nou ja, het is tenslotte paasmaandag.'

Christians gezicht lichtte op. 'En mijn vader is jarig.'

Zach keek om naar de tafel van hun gezin en Nellie volg-

de zijn blik. Hun ouders keken stomverbaasd, en geen wonder.

Christians ogen bleven met een nieuwsgierige uitdrukking op haar rusten. 'Het was fijn om je te zien,' zei hij, zachter nu.

Weer keken de ouders van Christian en Zach haar kant op en dat maakte haar te gespannen om iets te zeggen. Onzeker knikte Nellie alleen maar.

Net toen ze bedacht dat ze hun een zitplaats moest aanbieden, kwam Nan terug. Ze keek verrast naar Christian en Zach en wierp fronsend een snelle blik op Nellie, die haar voorstelde. 'Dit is mijn zus Nan Fisher.'

'Hallo.' Christian gaf haar een hand en Zach volgde glimlachend zijn voorbeeld.

'Nan, dit waren een paar vrienden van Suzy,' verklaarde Nellie. 'Van vorig jaar zomer...'

Nan knikte met geveinsde beleefdheid en wierp Nellie opnieuw een scherpe blik toe.

'Vinden jullie het goed als mijn ouders even gedag komen zeggen voordat we weggaan?' zei Zach.

Nellie kon zich voorstellen wat haar zus allemaal te vragen zou hebben als ze weer alleen waren. 'Ja, hoor... als ze dat willen,' antwoordde ze met een stijve nek van de spanning.

Toen Christian en zijn broer weer naar hun eigen tafel gingen, pakte ze vlug het dessertmenu om zich achter te verstoppen.

'Nellie Mae?'

Ze zuchtte; er viel niet aan Nan te ontkomen.

'Nellie, kijk me aan.'

Langzaam gluurde ze over de bovenkant van het menu.

'Die jongens vonden het nogal leuk om met je te praten,' zei Nan.

Ach, *daar gaan we...*

'Waarom bleef je zo lang weg, Nan?'

‘Je geeft geen antwoord op mijn vraag.’ Nan boog dichter naar haar toe.

‘Wat was je vraag?’

Nan schudde haar hoofd. ‘Je bent hopeloos.’ Ze keek naar Rhoda, die bij de tafel met vier jongemannen stond en openlijk flirtte terwijl ze hen nog eens inschonk.

Nellie zag het ook. Rhoda lachte en maakte grapjes alsof ze zich helemaal thuis voelde. Wat eigenaardig.

Dit is nu haar leven.

Nan fronste en raakte afwezig de tanden van haar vork aan. ‘O, Nellie... ik had het nog niet willen zeggen, maar Rhoda vertelde me net in de gang iets heel zorgelijks.’

Nellie keek op en zag Nans ernstige gezicht. ‘Wat dan?’

‘Ik kan het beter zeggen als we ergens alleen zijn... ik wil niet in huilen uitbarsten.’

‘Jah, doe dat maar niet.’

Rhoda kwam nu met een rond blad met voedsel hun kant op. Toen ze het voor hen neerzette, glimlachten Nan en Nellie naar haar. ‘*Denki*, Rhoda,’ zeiden ze eenstemmig.

In Rhoda’s ogen verscheen even een welkome glimp van herkenning. Misschien bracht het fijne herinneringen terug om hen weer te zien. Nellie hoopte het maar. Ze rekende erop dat ze Rhoda snel weer tot haar verstand konden brengen. *Herinneringen... en heel veel gebed.*

Toen ze weer alleen waren, vroeg Nellie om een zegen over het eten. Toen begonnen ze zwijgend te eten. Maar tijdens de hele maaltijd zat Nan afwezig te kieskauwen. Wat had Rhoda gezegd waar Nan zo mistroostig van was geworden?

Gedurende de avond keek Christian verscheidene keren hun kant op. Meestal net op het moment dat Nellie *zijn* kant opkeek... maar alleen om te peinen over de jongen met wie Suzy verkering had gehad. Als Suzy niet was gestorven, had haar vriendschap met Zach en zijn broer vast en zeker niet lang geduurd. De jongens leken zo... *Englisch.*

Nellie probeerde een praatje met Nan aan te knopen over andere dingen, zelfs het weer, maar tevergeefs. En toen Nan eindelijk weer een beetje zichzelf begon te worden, rees de hele familie Yoder overeind en wandelde naar hun tafeltje toe. Nellie schrok.

Haar mond was droog toen meneer en mevrouw Yoder hen kwamen condoleren. Christians vaste blik bleef de hele tijd op haar rusten. Eerlijk gezegd was ze behoorlijk opgelucht toen de Yoders zich eindelijk omdraaiden om weg te gaan.

‘Kom op, Rhoda, vertel eens wanneer je vrij bent,’ zei de meest flirtzieke van de vier mannen. Terwijl hij zijn vinger over de rand van zijn waterglas liet glijden, keek hij haar doordringend aan.

Rhoda had afkerig moeten zijn van hun aandacht. Even schoot het vluchtig door haar heen: *Wat zou Ken ervan vinden als hij me hier met die mannen zag lachen en praten?* Maar zij was niet begonnen. Ze hadden een terloops gesprekje aangeknoopt en haar gevraagd wat haar favoriete voorgerecht op het menu was... een onschuldig praatje. Maar ze had het niet ontmoedigd en ze werd niet zenuwachtig van de aandacht.

Een vriendelijke serveerster, die ouder en wijzer was, had haar gewaarschuwd: ‘Denk eraan hoe mannen zich gedragen tegen serveersters.’

Maar vroeger had ze nooit aandacht van mannen gehad, waarom zou ze er niet van genieten? Ze was nog niet verloofd met Ken, als dat gebeurde zou ze naar geen andere man meer kijken. *Als* dat gebeurde.

Terwijl ze haastig naar de keuken liep om de bestelling van een ouder echtpaar af te geven, viel het haar op dat haar liefste zus over de tafel gebogen met Nellie Mae praatte. Vertelde Nan aan Nellie wat Rhoda haar had verteld?

Ineens voelde ze zich verdrietig, ze miste vooral Nan.

Hoelang was het geleden dat ze gezellig samen in hun kamer vertrouwelijk hadden gepraat over trouwen en baby's?

Nan zag er eigenlijk nogal troosteloos uit en geen wonder. *Ik had het niet moeten vertellen...*

Nellie Mae leek afwezig en veel te ongerust. Was er thuis iets veranderd sinds Rhoda ruzie had gemaakt met pa en was vertrokken? Wat was er mis? Even betreurde Rhoda de afstand tussen haar en haar twee overgebleven zussen.

Ze wilde niet huilen en ging naar de toiletten waar ze naar haar spiegelbeeld staaarde. Ze zette haar bril af, waste een paar vlekken van de glazen en droogde hem af aan de rok van haar uniform. Ze vond haar nieuwe spullen zo prachtig... haar groeiende garderobe met zowel nette als vrijetijdskleding. Zoals waarin *Englische* vrouwen gingen winkelen, of voor een ontspannen uitstapje.

Ze waste haar handen en liet het warme water lopen. Ze had overwogen haar nagels te lakken, zou dat niet mooi staan op de dagen dat ze haar serveerstersjurk en haar korte schortje aantrok?

Ze liep de deur uit en dacht weer aan Suzy's dagboek. Al twee keer had ze de verrassende tweede helft gelezen. De tweede keer was zelfs gisteravond. Vanmorgen had ze het dagboek vlug moeten verstoppen, uit vrees dat Martha het zou vinden. Ze had het vreemd gevonden dat Suzy's wilde dagen haar tot iets heel anders hadden geleid dan wat ze aanvankelijk had willen vinden. *Ze was gelovig geworden*, zoals Rhoda het had horen noemen. *Net als pa, mama en zowat de hele familie.*

'Maar voor alles had Suzy gezorgd dat ze een vriend had,' mopperde ze.

Rhoda liet haar hand in haar zak glijden en voelde Suzy's armband. Eigenlijk moest ze hem gaan dragen. Ze was per slot van rekening net zo opgedirkt als elke stadse vrouw die van huis uit niet anders gewend was. *Waarom niet?*

Terwijl hij wachtte op bericht over zijn vader raakte Caleb gevangen in zijn eigen verbeelding. In zijn versufte toestand beleefde hij opnieuw zijn laatste bezoek aan Nellie Mae in haar bakkerswinkel. Hij kon de afschuwelijke dag niet achter zich laten. Hij vroeg zich af hoe hij het gesprek in de richting van een goede afloop had kunnen sturen. Maar nee, Nellie was vastbesloten geweest om haar zin te krijgen, anders dan alle andere jonge vrouwen die hij kende. Ze had zijn liefde versmaad voor een nieuwerwets geloof dat nooit kon blijven duren. Hij lachte smalend om het hele idee van de nieuwe kerk, de Nieuwe Orde, of hoe ze zichzelf ook mochten noemen. Maar op de een of andere manier hadden ze zijn geliefde in hun vingers gekregen.

‘Ze is gehersenspoeld.’ Hij slingerde zijn boze woorden de stilte van zijn moeders keuken in. Hij vond er een beetje troost in dat hij had geprobeerd Nellie Mae uit het hoofd te praten om lid te worden van de nieuwe kerk. Als hij de kans had gekregen, had hij alles gedaan om haar de dwaasheid van haar keuze te laten inzien. Had ze er maar in toegestemd met hem weg te lopen. Had de kerkbreuk de Gemeenschap van Eenvoud maar niet uit elkaar gescheurd... *hen* maar niet uit elkaar gescheurd en hun hoop vernietigd op een toekomst als man en vrouw.

Hoe had ik moeten weten dat het hierop uit zou lopen?

Met een hoofd vol gedachten aan zijn voormalige vriendinnetje stond hij op en liep naar de gootsteen om een beetje koud water te drinken. Sinds hun absurde afscheid had hij elke dag met deze frustratie geleefd.

Caleb kon nu niets anders doen dan Nellie helemaal uit zijn hoofd te zetten. Maar hoe hard hij ook zijn best deed, hij kon de gedachte niet verdragen dat zijn lieveling het hof werd gemaakt door een andere man. Hij klemde zijn kaken op elkaar, innerlijk vervuld van verdriet en woede.

Tegen middernacht werd hij wakker geschud door Abe. Caleb was voor de houtkachel in slaap gevallen, in pa's oude keukenschommelstoel. Hij ging rechtop zitten. 'Hoe gaat het met pa?' vroeg hij.

'Slecht, Caleb. Heel slecht. Misschien overleeft hij zelfs de nacht niet.'

'*Ach*, het kan niet waar zijn.'

'We mogen het nog niet opgeven,' vermaande Abe. 'Hij ademt nog steeds.'

'Had je niet moeten blijven?' vroeg Caleb zacht, bang dat zijn vader alleen zou sterven.

'Geloof me, dat had ik graag gedaan, maar ik vond het beter om gauw terug te komen voor mama. Om haar mee terug te nemen... voor het geval dat. De chauffeur wacht buiten.'

Caleb was het met hem eens dat mama op dit droevige moment aan hun vaders zijde moest zijn. 'Ga mama dan maar wakker maken, *jah?*'

Abe knikte ernstig. 'Als ze tenminste slaapt. Ze ligt natuurlijk te piekeren.' Hij zette zijn zwarte hoed af, zijn bruine ogen stonden somber in het gedempte licht. 'Misschien is dat nog het moeilijkste van alles. Niet weten wat de ochtend brengen zal.'

Caleb had veel vragen, maar hij bleef doodstil zitten. Moest hij niet ook naar het ziekenhuis? Om te proberen vrede te sluiten met zijn hardvochtige vader?

Abe legde een hand op zijn schouder. 'Ga jij maar terug naar *Dawdi*, Caleb. Zie dat je wat rust krijgt, je zult het ongetwijfeld nodig hebben voor wat ons wacht.'

Caleb huiverde. *Hij denkt dat pa het niet haalt...*

'Wijs mama erop hoe vastberaden onze vader altijd is geweest,' zei hij tegen Abe. 'Sla haar hoop niet de bodem in.'

Abe knikte kort en sjokte zonder nog iets te zeggen naar de trap.

Langzaam kwam Caleb overeind en liep naar de bijkeu-

ken om zijn jas en hoed. Hij kon de ene voet haast niet voor de andere zetten. Zijn vermoeide geest tolde van onzekerheid en zorgen, de dood van zijn vader zou veel onafgemaakt laten tussen hen. En zijn hart ging uit naar mama, voor alle jaren dat ze klaar had gestaan voor de koppigste man die Caleb ooit had gekend.

Tijdens de koude rit terug naar het huis van zijn grootouders overwoog hij de mogelijke veranderingen die in het verschiet lagen... de harde werkelijkheid van de hachelijke situatie van zijn familie. Op dit donkere uur hing het leven van zijn vader aan een zijden draad.